

Ara que tots som keynesians...

La idea de repartir la ignorància no va reeixir en les matemàtiques que s'han aplicat a l'economia «ortodoxa»

El propassat 5 de juny el professor Cinto Ros Hombravella, en un article publicat a El Punt sobre la Jornada del Cercle d'Economia, ens deia que es posaven en qüestió els models matemàtics aplicats a l'economia, la qual cosa ell ja feia temps que pensava. Compartint la impressió del professor Ros, penso que val la pena aprofitar aquests moments en què, com a conseqüència de la crisi, tots som keynesians, com afirmava Joseph Stiglitz (*El País* 11-01-09), per explicar alguna cosa sobre les matemàtiques de John Maynard Keynes (1883-1946) que pot ser d'interès.

Primer de tot, Keynes va fer un *Tractat de Probabilitat* publicat l'any 1920 que encara es considera vigent en molts aspectes. Ell pensava que en les ciències so-

cialis la formació d'expectatives era extraordinàriament feble. Una cosa que fem els humans, no ja en economia sinó en general quan prenem decisions, és que si no tenim idea sobre quina d'entre diverses alternatives pot succeir, repartim la probabilitat a parts iguals entre les alternatives possibles. D'aquesta regla se'n diu principi d'indiferència.

Què pot passar prenent decisions amb aquesta regla?; doncs va un experiment real: imaginin una actriu jove que ingressa en un hospital d'urgències fingint un dolor agut a la part inferior dreta de l'abdomen i es demana a un grup de metges que estimi la probabilitat de tres possibles diagnòstics: a) gastroenteritis, b) embaràs, i c) altres causes. A un altre grup de metges se'ls amplia la llista substituint c) altres causes per tres possibilitats més: apendicitis, nefritis i inflamació pèlvica. El resultat és que si el primer grup de metges va atribuir a la gastroenteritis una probabilitat del 31%, el segon li assigna una probabilitat del 16%. Què ha passat? Doncs sembla ser que davant d'una situa-

ció incerta hem repartit la ignorància. Evidentment el que tocava a continuació seria intentar reduir la ignorància amb més proves clíniques. Però no sempre està a les nostres mans reduir la incertesa. Els metges potser poden, però no en tots els camps és possible.

Les idees econòmiques de Keynes plasmades a la seva *Teoria general* de l'any 1936, que no és una teoria matematitzada, no es poden entendre sense tenir en compte la seva concepció sobre la formació d'expectatives i la presa de decisions coherent amb els principis del *Tractat de Probabilitat*.

Com poden imaginar, aquesta idea de repartir la ignorància no va reeixir en les matemàtiques que s'han aplicat a l'economia *ortodoxa*. Un economista keynesià, John Hicks, va formular la teoria econòmica de Keynes en diverses equacions conegudes com a model IS-LM, però en relació als principis bàsics matemàtics sostinguts pel mateix Keynes i no per cap intèrpret, l'ortodòxia econòmica s'ha orientat vers altres concepcions matemàtiques

diferents a les seves. Les conseqüències d'això estan magníficament expressades per l'inversor Warren Buffet en un discurs a la junta general de la seva societat d'inversió: «En qualsevol combat, financer, mental o físic, resulta un enorme avantatge tenir oponents que han estat ensenyats amb quelcom tan inútil» (1991); i «[els acadèmics] en la seva fam per tenir un indicador estadístic obliden un principi fonamental: és millor encertar aproximadament que fallar amb precisió» (1993).

Amb vista al futur, les matemàtiques de l'economia tenen diversos reptes, un dels quals és donar entrada a la psicologia tal com l'ha introduït el premi Nobel d'Economia Daniel Kahneman.

Per cert, l'experiment de l'actriu fingint mal de panxa amb què he il·lustrat la feblesa en què es basen les previsions, és d'Amos Tversky (1936-1997), parella científica de Kahneman. Potser resulta que al final la concepció de la matemàtica de Keynes tornarà a ser d'utilitat per als economistes. Llavors serem keynesians del tot.